

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדון קצרו

לע"נ הגה"צ רבי שלמה בן רבי
מרדכי גולדמן מזוועהיל זיע"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 20 פרשת בהר בחוקותי תש"פ

שבת עב-עח

כלל כוונה של חיתוך איסור אך בנתכוון לזרוק ב' יתכן שרבא מודה לאב"י כיוון שזריקת ב' כלולה בזריקת ד', או שרבא פטר בזה כיוון שאין כוונת זריקת ד' אבל בזרק במחשבה שזה רה"י כן היה זריקת ד', והיינו אומרים שרבא יודה וחייב, ובכ"ז רבא פטר מכיוון שלא היה מחשבה של זריקת איסור. ויש להוכיח ממה שר' יוחנן ביאר במשנה של אבות מלאכות שאם עשה את כולן בהעלם אחד חייב על כל אחד, לאב"י ניתן לפרש שהוא ידע ששבת אסורה והוא טעה רק בשיעורים, ולרבא שפטר בכוונה לשיעור יותר קטן, זה מובן אם הוא סובר כר' יוחנן ששגגת כרת חייב עליה אף שהוא מזיד לגבי הלאו, ואם הוא סובר כר"ל שחייב חטאת רק כשהשגגה גם בלאו נצטרך להסביר במשנה שהוא ידע איסור שבת בתחומין לדעת ר"ע והוא שגג בשאר מלאכות.

משנה ל"ט אבות מלאכות הן: הזורע, החורש, הקוצר, המעמר, הדש, הזורה, הבורר, הטוחן, המרקד, הלש, האופה, הגוזז צמר, המלבנו, המנפצו, הצובע, הטווה חוטים, המיסך מתיחת החוטים, העושה שני בתי נירין, האורג, הפוצע, הקושר, המתיר, התופר שתי תפירות, והקורע כדי לתפור, הצד, השוחט, המפשיט, המולח, המעבד העור, הממחק, המחטכו, הכותב, המוחק, הבונה, הסותר, המכבה, המבעיר, המכה בפטיש, המוציא מרשות לרשות. **עמוד ב גמרא** ר' יוחנן מבאר שהמשנה כותבת מנין לומר שאם עשה את כולן בהעלם אחד חייב על כל אחד,

יש להקשות שהתרישה היא קודם הזריעה ומדוע המשנה הקדימה זריעה לתרישה, ויש לומר שהצנא היה בא"י יש שזרעו ואח"כ חרשו.

שנו בברייתא שזורע זומר נוטע מברך ומרכיב נחשבים מלאכה אחת שאם עשאו בהעלם אחד חייב אחד, ור' אמי אומר שזומר חייב משום נוטע ומברך ומרכיב חייב גם משום זורע שאם עשאו עם זריעה חייב אחד, רב כהנא אומר שהזומר והוא צריך את העצים חייב משום זורע ומשום קוצר, ורב יוסף אומר שהקוצר שחת חייב משום קוצר ומשום זורע, שמועיל לצמיחה, ואב"י מוסיף שגם החותך תרד מהמחובר חייב משום קצירה וזריעה.

שנו בברייתא שחורש חופר חורץ נחשבים מלאכה אחת ואם עשאו בהעלם אחד חייב אחד היה לו בליטה בבית ונטלה חייב משום בונה ובשדה חייב משום חורש, ורבא אומר שאם היה לו גומא בבית וסתמה חייב משום בונה ובשדה חייב משום חורש, ור' אבא אומר שהחופר גומא בשבת בגלל שצריך לעפרה פטור גם לר' יהודה שמחייב במלאכה שאין צריכה כיוון שהוא מקלקל.

שנו בברייתא שקוצר, בוצר, אורה, מוסק, גודר, נחשבים מלאכה אחת, רב פפא אומר שהזורק עפר לדקל והשיר תמרים חייב משום תולש ולר' אשי פטור שאין דרך תלישה ופירוק בכך.

רבא אומר שהמאסף מלח במקום ייצורו חייב משום מעמר ואב"י סובר שאין עימור אלא בגידולי קרקע.

שנו בברייתא שהדש מנפץ הפשתן ומנפט הכותנה הם מלאכה אחת.

יש להקשות הרי זורה בורר ומרקד הם מלאכה אחת של הפרשת אוכל מפסולת, ואב"י ורבא מבארים שדבר שהיה במשכן

דף עב עולא אומר שלמ"ד שלאשם ודאי צריך ידיעה מתחילה, אם בעל ה' בעילות בשפחה חרופה חייב אשם אחד, והקשה רב המנונא שא"כ אם הפריש קרבן הוא יכול לומר המתינו לי עד שאבעול שוב, ואמר עולא שהאשם אינו פוטר מעשה שנעשה לאחר ההפרשה, לדעת ר' דימי למ"ד שאשם ודאי צריך ידיעה בתחילה חייב אשם על כל בעילה, ואב"י רצה להוכיח ממה שחלקו ר' יוחנן ור"ל בחטאת שודאי צריך ידיעה ולר' יוחנן ידיעה מחלקת לחייב שתים ולר"ל אין ידיעות מחלקות, ורב דימי שתק ואמר לו אב"י שמה שאמרת שחייב על כל אחד מדובר על מעשה שאחר הפרשה, ורבין אמר שהכל מודים בשפחה חרופה קודם הפרשה שחייב אחד ועל מעשה שלאחר הפרשה חייב על כל אחת כדברי רב המנונא, ונחלקו ר' יוחנן ור"ל לדעה שאשם צריך ידיעה בתחילה במקרה שהיה ידיעה בין מעשה למעשה אם ידיעת קרבן מחלקת.

עמוד ב רבא אומר שאם התכוון להגביה ירק תלוש וחתך ירק מחובר פטור מחטאת, אם התכוון לחתוך תלוש ותלש מחובר פטור שהרי לא התכוון לחיתוך של איסור, ואב"י סובר שאם התכוון לחתוך תלוש וחתך מחובר חייב כיוון שהתכוון לחיתוך, ורבא הוכיח מברייתא שאומרת ששבת חמורה משאר מצוות שעשה ב' בהעלם אחד חייב שתיים ושאר מצוות חייב אחד ושאר מצוות חמורות משבת שאם שגג בלא כוונה חייב ובשבת פטור, והברייתא לא מדברת כשעשה בשבת ב' מלאכות כגון קצירה וטחינה, ובשאר מצוות כגון שאכל חלב ודם א"כ אין הבדל בין שבת לשאר מצוות וחייב שתיים, אלא בשאר מצוות שחייב אחד מדובר שאכל פעמיים, וגם כשעשה בשבת ב' קצירות חייב אחד, אלא הברייתא מחלקת בין שבת שעשה ב' מלאכות חייב שתיים ואילו בע"ז חייב אחד על כמה מלאכות כגון שזיבח וקטר וניסך, ולפ"ז בסיפא נאמר שאם שגג בלא מתכוון חייב חטאת ואם מדובר בע"ז צריך לבאר שהשתחוה במקום שחשב שהוא ביהכנ"ס, והתברר לו שהוא בית ע"ז, ואז ודאי פטור כיוון שליכו לשמים, אלא שראה אנדרטא של צורת המלך והשתחוה לה והרי אם קיבלה לאלוהות זה מזיד ואם לא קיבלה אין בזה איסור ע"ז, ואם נאמר שעבד מאהבת אדם או מיראת אדם הרי נחלקו בזה אב"י ורבא שלאב"י חייב ולרבא פטור, וא"כ הברייתא דיברה באומר מותר, ובשבת פטור, אך קשה שלעיל רבא הסתפק בהעלם שבת ומלאכות אם חייב אחד או שתיים ורבא לא פטר לגמרי, וכאן הברייתא פוטרת.

דף עג וצריך לחלק שהברייתא דיברה ברישא על ע"ז ובסיפא היא דיברה על שאר מצוות שחייב בשוגג בלי כוונה וכגון שחשב על חתיכה שהיא שומן ואכלה, וגם בשבת פטור באופן שהתכוון לחתוך תלוש וחתך מחובר וזה כדברי רבא, ואב"י יעמיד את הברייתא ששגג בלי כוונה והיינו שהוא בלע דבר שחשב שהוא רוק והתברר שהוא איסור, ובשבת פטור רק בהתכוון להגביה תלוש וחתך מחובר אך אם התכוון לחתוך תלוש וחתך מחובר חייב.

רבא אומר שאם התכוון לזרוק ב' אמות ברה"ר וזרק ד' פטור שהוא לא התכוון לזריקה של איסור, ולאב"י חייב שהרי התכוון לזריקה, ולרבא אם זרק ד' אמות במקום שחשב שהוא רה"י והתברר שזה היה ברה"ר הוא פטור כיוון שהוא לא התכוון לזריקה של איסור ולאב"י חייב שהרי התכוון לזריקה, ויש חידוש בכל ג' המקרים שנחלקו בהם, שבתלוש ומחובר לא היה

דף עד אף שיש לו דברים דומים הוא נחשב אב לבד.

מה שלא מנו כותש חיטים בנפרד מבאר אביי שעני יכול לאכול פת בלי כתישה, ורבא אומר שרבי לא רצה למנות כותש כדי שלא יהיה מ' מלאכות אך יש לדחות תירוץ זה שהרי רבי יכל להוציא זורה או בורר ומרקד ולמנות כותש.

שנו בברייתא שאם היו מיני אוכלים לפניו יכול לברור ולאכול ולהניח ולא יברור ואם ברר חייב חטאת. ומבאר עולא שמותר לברור לאכול או להניח לבו ביום אך אסור עבור מחר ואם ברר חייב, ורב חסדא דוחה שמלאכה אסורה אין היתר כשעושה לבו ביום וא"כ אסור לברור גם עבור אותו יום, ורב חסדא מבאר שמותר לברור פחות מכשיעור לאכול או להניח וכשיעור אסור וחייב חטאת, ורב יוסף דוחה שגם חצי שיעור אסור מן התורה, ורב יוסף מבאר שמותר לברור ביד לאכול או להניח ובקנון ותמחוי פטור אבל אסור, וברירה בנפה וכברה חייב חטאת, ורב המנונא דוחה שלא כתוב בברייתא קנון ותמחוי ורב המנונא מבאר שבורר ואוכל או מניח אוכל מתוך הפסולת אך פסולת מתוך אוכל אסור וחייב חטאת, ואביי דוחה שלא כתוב בברייתא אוכל מתוך פסולת, ואביי מבאר שמותר לברור ולאכול או להניח לאלתר אך לבו ביום אסור ואם ברר הוא כבורר לאוצר וחייב חטאת, ורבא הסכים לדברי אביי.

אם היו לפניו ב' מיני אוכלים רב אשי שנה ברייתא שפטור אם ברר ואכל ורב ירמיה מדפתי שנה שחייב ורב אשי יבאר שהברייתא שמחייבת מדברת בנפה וכברה, רב דימי סיפר שבשבת שעשו אצל רב ביבי הוא שפך כלכלה לפני ר' אמי ור' אסי ורב דימי הסתפק אם עשה כך שהוא מחמיר בברירת אוכל מתוך פסולת או שהוא התכוון לתת בעין יפה.

חזקיה אמר שהבורר תורמוסין מפסולת שלהם חייב ולא מצד שאוכל מתוך פסולת אסור אלא שכיוון שאוכלים תורמוס **עמוד** ב רק בשליקה ז' פעמים א"כ גם האוכל נחשב פסולת כיוון שאם לא נוטלים אותו הוא מסריח.

רב פפא אומר שהחותר תרד לחתיכות דקות חייב משום טוחן ורב מנשה אומר שהחותר עצים דקים להבעירם חייב משום טוחן ורב אשי אומר שאם מקפיד על מידה חייב משום מחתך. **רב פפא אומר** שאף שבמשכן היתה מלאכת מבשל בסממנים המשנה נקטה אופה על סדר הפת.

רב אחא בר רב עזרא אומר שהמשליך יתד לאש ליבשו חייב מצד מבשל ולא אומרים שהוא מתכוון לחיזוק הכלי אלא יש הרפיה ליתד קודם שמתקשה ולכן חייב מצד מבשל ורבה בר רב הונא אומר שהמרתיה זפת חייב מצד בישול למרות שהוא מתקשה א"כ.

רבא אומר שהעושה חבית חייב ז' חטאות טוחן בורר ומרקד ולש, ממחק מבעיר ומבשל, והעושה תנור חייב ח' גם מצד מכה בפטיש. ואביי אומר שהעושה כוורת חייב י"א: שזמר את הקנים וחייב על כך משום קוצר ונוטע, אספס חייב משום מעמר, בירר יפות חייב מצד בורר, החליקם חייב משום ממחק, עשאן דקות חייב מצד טוחן, חתך במדה חייב מצד מחתך הסיך השתי הוא מיסך, ארג למעלה ולמטה להעמיד חייב מצד עושה בתי נירין, ארג חייב מצד אורג, החליק חייב משום מכה בפטיש ואם תפר אותה בשפתה חייב משום תופר ומשום קושר שהוא קושר א"כ.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שהטווה צמר על גבי בהמה בשבת חייב ג': משום גוזז מנפץ וטווה לרב כהנא פטור שאינו דרך גזיזה ניפוץ וטווה, ומה ששינונו שר' נחמיה לומד ממה שבמשכן טוו על גבי העיזים יש לומר שאינו דרך בכך אלא שהיה חכמה יתירה.

שנו בברייתא שהתולש כנף וקוטם ומורט חייב ג' גוזז מחתך וממחק.

לרבא היתה קשירה במשכן שקשרו ביתידות האהלים, אך יש לדחות שזה היה קשירה ע"מ להתיר ואביי מבאר שכשנפסק חוט לאורגים הם קושרים אותו, אך יש לדחות שאין שייך מתיר שאין לומר שאם היו שני חוטים קשורים הוא קושר אחד ומתיר אחד שאין ראוי לעשות כך אפילו לפני מלך בשר ודם, ורבא מבאר שצדי חילזון קושרים ומתירים את הרשתות.

יש להקשות מדוע תופר ב' תפירות חייב הרי עדיין הם נפרדים ורבה בר בר חנה מבאר בשם ר' יוחנן שמדובר שהוא קושרם שיעמדו.

דף עה רבה ור' זירא מבארים שהיתה קריעה במשכן שריעה שנפלה בה תולעת קורעים בה ותופרים.

רב זוטרא בר טוביה אומר בשם רב שהמותח חוט של תפירה להדק את התפירה חייב. עוד אמר רב שהלומד דבר אחד מן המגוש חייב מיתה, ונחלקו רב ושמואל אם מגוש הוא מכסף או מגדף ומסית לע"ז ומסתבר שרב סבר שמגוש הוא מגדף שהרי שנינו שמותר ללמוד כישוף כדי להביץ ולהורות בענין, עוד אמר רב שהיודע לחשב תקופות ומזלות ואינו מחשב, אסור לדבר עמו, ור"ש בן פזי אמר בשם ריב"ל שעליו נאמר ופועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו, ור"ש בר נחמני אמר בשם ר' יוחנן שמצוה לחשב תקופות ומזלות שכתוב ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, ותקופות ומזלות היא חכמה שכולם יודעים ממנה.

שנו בברייתא שהצד חילזון ופוצעו להוציא דמו חייב אחת ולר' יהודה חייב שתיים שפציעה כלול בדש, ואמרו לו שפציעה אינו נקרא דש, ורבא מבאר שאין דישה אלא בגדולי קרקע, ומה שלא חייבו משום נטילת נשמה לר' יוחנן מדובר שפצעו לאחר מותו ולרבא אפילו פצעו חי אינו חייב משום נטילת נשמה שלגביה הוא נחשב מתעסק ואף שאביי ורבא אומרים שר"ש שפוטר באין מתכוון מחמיר בפסיק רישא, אך כאן אינו פסיק רישא שיותר נוח לו שיהיה חי שצבעו צלול יותר.

לרב שוחט חייב גם משום צובע מקום השחיטה, ולשמואל חייב רק משום נטילת נשמה, **עמוד** ב ואמר רב אבא דברי כדי שלא יצחקו עלי דורות אחרונים, שבכל שחיטה יש צביעה שרוצה שיהיה צבוע בית השחיטה שיראו אנשים ויבואו לקנות.

ר"ל ור' יוחנן אומרים שמולח ומעבד הם מלאכה אחת ומונים משרטט במקום אחד מהם.

לרבה בר רב הונא המולח בשר חייב מצד מעבד ורבא סובר שאין עיבוד באוכלים, ורב אשי אומר שגם רבה בר רב הונא עצמו החמיר רק בצריך לדרך אך לביתו אינו חייב שאין אדם עושה את מאכלו כעץ.

ר' אחא בר חנינא אומר שהשף להחליק את הקרקע בין העמודים חייב מצד ממחק, ור' חייא בר אבא אמר שרב אשי אמר ג' דברים בשם ריב"ל שהמגרר ראשי כלונסאות חייב משום מחתך, המחליק תחבושת על המכה לרפואה חייב מצד ממחק, המסתת את האבן חייב מצד מכה בפטיש, ור"ש בן קיסמא אמר בשם ר"ל שהצר צורה בכלי והמנפח כלי זכוכית הוא מכה בפטיש, ור' יהודה אומר שהנוטל ראשי חוטים ביריעה כשמקפיד עליהם חייב מצד מכה בפטיש.

שנו בברייתא שהכותב אות גדולה כב' אותיות אינו חייב, אך המוחק אות שיכול לכתוב במקומה שתיים חייב, ואמר ר' מנחם בר יוסי שבזה יש חומרא במוחק על כותב.

רבה ור' זירא אמרו שכל דבר שיש בו גמר מלאכה הוא מכה בפטיש.

המשנה מסיימת אלו אבות מלאכות להוציא מדעת ר"א שחייב על תולדה במקום שעושה עמה אב, מ' חסר אחת בא להוציא מדעת ר' יהודה שמונה שובט, דהיינו משהו חוטי השתי, ומדקדק, שמכה על חוטי הערב ולחכמים שובט בכלל מיסך ומדקדק בכלל אורג.

משנה אמרו עוד כלל בשבת שמה שכשר להצניע ומצניעים כמוהו חייב חטאת ואם אינו ראוי לכך חייב רק המצניעו. **גמרא** מה שכשר להצניע בא למעט דם נדה, ולמר עוקבא זה בא למעט עצי אשירה ולפי זה בדם נדה חייב כי מצניעו עבור חתול ולדיעה הראשונה אין חייב גם בעצי אשירה ולא בדם נדה שלא מצניעים לחתול שהנותן דם אדם לבע"ח נחלש אותו אדם.

ר' יוסי בר' חנינא אומר שר"ש חולק על המשנה שהוא אומר לקמן שהשיעורים נאמרו לחייב רק את מצניעיהם.

דף עו ר"א אומר המשנה שלא כדעת ר"ש בן אלעזר שסובר שדבר שאינו כשר להצניע ולא מצניעים כך ואחד הצניעו ואדם אחר הוציאו התחייב האחר במחשבתו של הראשון.

משנה שיעור הוצאת תבן כמלא פה הפרה, שיעור הוצאת עצה כמלא פה הגמל, עמיר כמלא פה הטלה, עשבים כמלא פה הגדי, עלי שום ובצלים לחים שיעורם כגרוגרת ויבשים כמלא פה הגדי, ואינם מצטרפים כיוון שאינם שווים בשיעורם **גמרא** רב יהודה מפרש שעצה, הוא תבן של קטניות.

רב דימי אומר שהמוציא תבן כמלא פי פרה עבור גמל, ר' יוחנן אמר שחייב ור"ל פטר ולמחרת חזר בו ר' יוחנן, ורב יוסף מבאר שזה לא ראוי לגמל ואביי אומר שיותר מסתבר שחייב כי ראוי לפרה, וכן אמר רבין שתבן כמלא פי פרה חייב לכו"ע, ונחלקו במוציא עצה כמלא פי פרה עבור פרה, ר' יוחנן פטר שאכילה ע"י הדחק אינה נחשבת אכילה ולר"ל חייב שאכילה ע"י הדחק היא אכילה.

בברייתא שנו ששיעור עמיר כגרוגרת, ויש לומר שזה שוה למלא פה הטלה.

ר' יוסי בר' חנינא אומר שברי המשנה שאין מצטרפים השיעורים היינו לחמור מהם אך הם מצטרפים לקל מהם ואין להוכיח ממה ששנינו בכלים שבגד שיעורו ג' על ג' שק שיעורו ד' על ד', עור ה' על ה', מפץ שיעורו ו' על ו' והברייתא מוסיפה שבגד ושק שק ועור עור ומפץ מצטרפים מפני שראויים לטמא מושב יחד ומשמע שבלי טעם זה לא היו מצטרפים, יש לומר שלענין הוצאה הם מצטרפים **עמוד ב** שהמוכר לוקח את כולם יחד עבור דוגמא של צביעה.

משנה שיעור אוכלים להוצאה הוא כגרוגרת וכל האוכלים מצטרפים שהם שוים בשיעוריהם והקליפות והגרעינים והעוקץ והסובין והמורסן אינו מצטרף, לר' יהודה קליפי עדשים מצטרפים שהם מתבשלים עם העדשים. **גמרא** לענין חלה שנינו שסובין ומורסן מצטרפים לשיעור מכיוון שעני אוכל פיתו עיסה מעורבת בסובין ומורסן.

ר' יהודה אמר שקליפי עדשים מצטרפים ומשמע שקליפות פולים לא מצטרפים, ויש ברייתא שכתוב שקליפי פולים מצטרפים מדובר בחדשים שמתבשלים עמו, יש לומר שחדשים מצטרפים וישנים לא ומבאר ר' אבהו שהם נראים כזבובים בקערה.

פרק

המוציא יין

משנה שיעור הוצאת יין כדי מזיגת הכוס, חלב שיעורו כדי גמיעה, דבש לתת על מכה של בעלי חיים, שמן לסוך אבר קטן, מים לשוף את הקילור שעל העין ושאר המשקים שיעורם רביעית, וכן שיעור מים ששופכים, לר"ש כל שיעורי המשקים הם ברביעית והשיעורים שפחות מרביעית הם רק למצניעיהם. **גמרא** שיעור מזיגת הכוס

במשנה הוא כדי מזיגת כוס של ברכה ואמר ר"נ בשם רבה בר אבוה ששיעורו רבע רביעית שאחר המזיגה הוא עומד על רביעית,

דף עז ורבה מוכיח מהמשך המשנה ששאר כל המשקים ברביעית, וא"כ מזיגת כוס יפה הוא פחות מרביעית, ורבה אמר לשיטתו שמזיגת היין זה עם ג' חלקים כנגדו ופחות מכך אינו יינף ואביי מוכיח ממה ששנינו לגבי נדה שהמזוג הוא ב' חלקי מים ואחד יין מיינ השירוני, ועוד שנו שם שאין לצרף לשיעור המים שהם בכד ועדיין לא נמזגו, ורבה דוחה שיין השירוני הוא חלש ולכן הוא נמזג רק בעוד ב' חלקי מים ועוד שהמשנה בנדה דיברה לענין מראה היין אך לטעם היין צריך למזוג ג' חלקי מים, ומה שהקשו איך מצטרפים המים שבכד יש לומר שלענין הוצאה חייבים בדבר חשוב ולכן רובע רביעית הוא חשוב אף שעדיין לא נמזג.

לדעת ר' נתן שיעור הוצאת יין קרוש כזית, רב יוסף אומר שכן דעת ר' יוסי בר' יהודה שכתוב במשנה שיש ששה דברים שב"ש מקילים ואחד מהם שב"ש מטמאים דם נבילה וב"ה מטהרים ור' יוסי בר' יהודה אומר שב"ש טימאו רק בשיעור רביעית שכשנקרש נשאר בו שיעור כזית, ואביי דוחה שיתכן שר' נתן יסבור שרק ביין כשנקרש רביעית נשאר כזית ובדם גם פחות מכזית הוא מגיע מרביעית, ור' יוסי בר' יהודה שסובר שהדם היה רביעית יתכן שביין שהוא יותר קלוש יתכן שגם פחות מכזית הוא מגיע מרביעית ויהיה חייב גם בפחות מכזית.

הסתפקו בדברי המשנה בחלב אם כתוב גמיעה או גמיעה ור"נ הביא ממה שאליעזר אמר לרבקה הגמיעה נא מעט מים, וכן הסתפקו בכל מקום שכתוב **עמוד ב** גרעינים או גראינים ורבה בר עולא מדייק מהפסוק ונגרע מערכך, וכן הסתפקו בגחלים אוממות או עוממות ורב יצחק בר אבדימי מדייק מהפסוק ארזים לא עממוהו, וכן מה שכתוב מאמצים עיני מת הסתפקו אם כתוב מעמצים, ור' חייא בר אבא דייק מהפסוק ועוצם עיניו מראות ברע.

שנו בברייתא שיעור מוציא חלב אשה או לובן ביצה כדי לתת בקילור ושיעור קילור כדי לשוף במים את ב' העיניים ורב אשי מסתפק אם כדי שיפה או כדי אחיזה ושיפה.

שנו בברייתא בדבש כדי לתת על פי הכתית ורב אשי מסתפק אם שיעורו על פי כל הכתית או רק במקום העליון ולא בצדדים.

רב יהודה אמר בשם רב שכל מה שה' ברא הוא לצורך, שבלול כדי לתת על כתית, זבוב לרפואה לעקיצת צירעה, יתוש עבור עקיצת נחש, נחש הוא רפואה לחפפית, וסממית היא רפואה לעקיצת עקרב ומביאים אחד שחור ואחד לבן ומבשלים ושפים בעקיצה,

שנו בברייתא שאימת חלש על גיבור אימת מפגיע על ארי אימת יתוש על פיל אימת סממית על עקרב, אימת סנונית על נשר, אימת כילבית על לווייתן, ורב יהודה אמר בשם רב שלומדים מהפסוק המבליג שוד על עז.

ר' זירא ראה שרב יהודה ישב בפתח בית חמיו ודעתו בדוחה ואפשר לשאול ממנו הכל ושאל אותו ר' זירא מדוע העיזים הולכות בראש ואח"כ הכבשים אמר לו כבריאת העולם שהחושך לפני האור, והעזים שחורות בדרך כלל, שאל מדוע הכבשים מכוסות באליה ועזים לא, אמר לו שאנו מתכסים מצמרם של הכבשים, שאל אותו מדוע זנב הגמל קצר אמר לו כיון שמאכלו קוצים והם יסתבכו בזנבו, שאל אותו מדוע זנב השור ארוך אמר לו שהוא מצוי באגם והוא מגרש בו את הזבובים, שאל אותו מדוע קרן החגב רכה אמר לו שהוא נמצא בין הקנים והוא יתעורר אם קרניו יהיו קשות, כמו שאמר שמואל שהרוצה לעזור את החגב ישבור את קרניו, שאלו אותו מדוע

עפעפי התרנגולים עולים למעלה אמר לו שהם דרים על מדף ויש שם עשן והם יתעוורו, דלת נקראת **דשא** ר"ת דרך שם, **דרגא** ר"ת דרך לגג, כותח נקרא **מתכוליתא** ר"ת מתי יכלה זה, בית ר"ת בא ונשב, **ביקתא** ר"ת בית צר, **כופתא** ר"ת התכופף ושב, **לבני**, לבני בנים, **הוצא** הוא חציצה **חצבא** מלשון שהוא חוצב מים מהנהר, הדס נקרא **שוטיתא** שעושים בו שטות בריקוד, **משיכלא** שרוחצים הכל, **משכילתא** מיוחד לרחיצת כלה, **אסיחא** מלשון חסירה, **בוכנא** של מכתשת ר"ת בא ואכנה, **לבושא** מלשון לא בושה, **גלימה** שנעשה בו כגולם **גולתא** מלשון גלה ושב שכשיושב מגלה, מיטה נקראת **פוריא** שפרים ורבים עליה, **בור זינקה** ר"ת בור זה נקי **סודרא** מלשון סוד ה' ליראיו **אפדנא** מלשון על פתח זה יבואו הכל.

שנו בברייתא שדג נחש וחזיר מוסיפים גבורה בזקנתם.

לר' ינאי שמן כדי לסוך אבר קטן של קטן בן יומו אך קשה שבברייתא שנינו לסוך אבר קטן וקטן בן יומו משמע שזה שיעור אחר ור' ינאי יבאר אבר קטן של בן יומו, ובברייתא נחלקו תנאים שר"ש בן אלעזר אומר כדי לסוך אבר קטן וקטן בן יומו, ור' נתן אומר לסוך אבר קטן ויתכן לומר שר"ש סובר שיש איסור באבר קטן של קטן כר' ינאי, ור' נתן אמר אבר קטן של גדול או גדול של קטן, ויש לדחות שלכו"ע אין שיעור באבר קטן של קטן שלא כר' ינאי

דף עח והם נחלקו שר"ש בן אלעזר סובר שקטן של גדול וגדול של קטן הוא שווה, ולר' נתן חייב רק בקטן של גדול אך אין שיעור בגדול של קטן, אך ישנה ברייתא מפורשת שלר"ש בן אלעזר חייבים משיעור אבר קטן של קטן בן יומו.

אביי מדייק מדברי המשנה מים לשוף קילור שבדבר מצוי ולא מצוי הלכו אחר המצוי הקל, ובשנים מצויים הלכו חכמים לחומרא, שביין מצוי שתיה ולא רפואה הקילו חכמים אחר שתיה, ודבש שגם אכילתו מצוי וגם הרפואה, הלכו להחמיר בהוצאתם כשיעור רפואה, אך קשה שבמים הלכו אחר רפואה למרות שאינה מצויה, ויש להעמיד את המשנה בגליל שמצוי שם רפואה במים, ורבא סובר שגם בשאר מקומות מצויה רפואה במים כמו שאמר שמואל שכל המשקים מרפאים את העין אך הם מפריעים את הראיה כשהם לחים, אך מים מרפאים ואינם מפריעים.

שנו בברייתא שלת"ק שיעור הוצאת דם רביעית ולר"ש בן אלעזר שיעור דם כדי לכחול בעין אחת ועושים כן לברקית, שהיא יבלת בעין, ולוקחים מדם תרנגול הבר, וכן דעת רשב"ג שכוחלים לתבלול שהוא שקע בעין, בדם של עטלף, והסימן הוא דם של חוץ לבליטה ודם של עטלף שמצוי בעיר לשקע, ולת"ק השיעור במשנה למוציא, אך מצניע כל שהוא חייב ולר"ש השיעור הוא במצניע ומוציא שיעורו ברביעית ות"ק מודה בשופכים ששיעורם ברביעית. אביי מעמיד את הברייתא בתלמיד שרבו שלחו לפנות מקום לסעודה, דבר שהוא חשוב לכל חייב עליו ודבר שאינו חשוב חייב עליו רק בהצניעו רבו.

שופכים אמר ר' ירמיה שהם ראויים לגבל בהם טיט ואף ששנינו שבטיט שיעורו לעשות בו פי כור יש לומר שזה דוקא במגובל שאדם לא טורח לגבל פחות מכך אך במים שיעורם ברביעית שחשוב לגבל בו.

משנה שיעור חבל כדי לעשות אוזן לקופה, גמי כדי לעשות טלאי לנפה וכברה, ולר' יהודה כדי לקחת ממנו מדת מנעל לקטן, נייר כדי לכתוב עליו קשר בין מוכסים והמוציא קשר מוכסים חייב, **עמוד** ב נייר כדי לכרוך על צלוחית קטנה של פלייטון, עור כשיעור כתיבת קמיע, קלף כדי לכתוב פרשת שמע ישראל, דיו כדי לכתוב ב' אותיות כחול כדי שיעור עין אחת, דבק כדי לתת בראש השפסף, זפת וגפרית כדי שיעור נקב,

שעוה כדי לתת על נקב קטן, חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב, סיד כדי לסוד בת קטנה ולר' יהודה כדי להוריד כלכל ולר' נחמיה כדי לסוד מצח. **גמרא** לא משערים חבל כדי לעשותו טלאי לנפה כיון שזה חורץ בכלי לא עושים בו טלאי, ובברייתא שנו הוצין כדי לעשות אוזן לכפיפה מצרית. סיב, כדי לתת על משפך לסנן יין, שומן כדי לתת תחת פת קטנה בתנור ושיעורה כסלע ויש ברייתא כגרוגרת ויש לומר ששיעורם שוה. מוכים כדי לעשות כדור ושיעורו כאגוז.

שנו בברייתא ששיעור קשר מוכסים ב' אותיות, ויש ברייתא שהמוציא נייר חלק שיעורו ב' אותיות רב ששת מבאר שזה אותיות של קשר מוכסים ולרבא השיעור בב' אותיות שלנו ועוד בית אחיזה, וקשה מברייתא שכתוב בה שהמוציא נייר מחוק או שטר פרוע צריך שיהיה מקום בלובן לכתוב ב' אותיות, או בכלולו כדי לתת בפי צלוחית, רב ששת יבאר שתי אותיות של קשר מוכסים, ולרבא קשה כיוון שכאן לא צריך בית אחיזה שהרי יכול לאחוז במקום שמחוק.

שנו בברייתא שהמוציא קשר מוכסים חייב קודם שהראהו ואח"כ אינו חייב שאין לו צורך בו ולר' יהודה הוא צריך את זה גם אחר שהראה למוכס, ואביי מבאר שישנם שליחים שרצים אחר העוברים ולכן צריך להראות גם להם ורבא לא חשש לכך כיוון שיכול לחזור למוכס, ולרבא הם נחלקו שכשיש מוכס גדול וקטן לת"ק הגדול מוסר לו סימן למוכס הקטן ולר' יהודה הקטן מונעו כשאין לו כתב, ולרבא אשי נחלקו כשיש מוכס נוסף שצריך להראות למוכס שני שיראה שהוא עבר את הראשון.

שנו בברייתא שלת"ק המוציא שטר חוב שאינו פרוע חייב ואם הוא פרוע אינו חייב ולר' יהודה צריך אותו גם אחר שפרע, לרב יוסף נחלקו שלת"ק אסור להשהות שטר פרוע, ולר' יהודה מותר להשהות שטר פרוע, ולאביי לכו"ע אסור להשהות שטר שאינו פרוע, ונחלקו שלת"ק מי שמודה בשטר שכתבו הוא צריך לקיימו, ולר' יהודה אין צריך לקיימו, ולכן כל זמן שלא אומר פרעתי יש נאמנות בשטר ויש בו איסור הוצאה.

שנו בברייתא שלת"ק שיעור הוצאת דם רביעית ולר"ש בן אלעזר שיעור דם כדי לכחול בעין אחת ועושים כן לברקית, שהיא יבלת בעין, ולוקחים מדם תרנגול הבר, וכן דעת רשב"ג שכוחלים לתבלול שהוא שקע בעין, בדם של עטלף, והסימן הוא דם של חוץ לבליטה ודם של עטלף שמצוי בעיר לשקע, ולת"ק השיעור במשנה למוציא, אך מצניע כל שהוא חייב ולר"ש השיעור הוא במצניע ומוציא שיעורו ברביעית ות"ק מודה בשופכים ששיעורם ברביעית. אביי מעמיד את הברייתא בתלמיד שרבו שלחו לפנות מקום לסעודה, דבר שהוא חשוב לכל חייב עליו ודבר שאינו חשוב חייב עליו רק בהצניעו רבו.

שופכים אמר ר' ירמיה שהם ראויים לגבל בהם טיט ואף ששנינו שבטיט שיעורו לעשות בו פי כור יש לומר שזה דוקא במגובל שאדם לא טורח לגבל פחות מכך אך במים שיעורם ברביעית שחשוב לגבל בו.

משנה שיעור חבל כדי לעשות אוזן לקופה, גמי כדי לעשות טלאי לנפה וכברה, ולר' יהודה כדי לקחת ממנו מדת מנעל לקטן, נייר כדי לכתוב עליו קשר בין מוכסים והמוציא קשר מוכסים חייב, **עמוד** ב נייר כדי לכרוך על צלוחית קטנה של פלייטון, עור כשיעור כתיבת קמיע, קלף כדי לכתוב פרשת שמע ישראל, דיו כדי לכתוב ב' אותיות כחול כדי שיעור עין אחת, דבק כדי לתת בראש השפסף, זפת וגפרית כדי שיעור נקב,